

Republika Hrvatska

Izvješće o ispunjavanju obveza iz poglavlja 10. Informacijsko društvo i mediji

Zagreb, listopad 2008.

IZVJEŠĆE O ISPUNJAVANJU OBVEZA IZ POGLAVLJA 10. INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI

**za razdoblje od 26. lipnja 2007. godine (formalno otvaranje pregovora
o poglavlju 10.) do listopada 2008. godine**

Pregovori o poglavlju 10. Informacijsko društvo i mediji formalno su otvoreni na sastanku Međuvladine konferencije o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, održanom na ministarskoj razini 26. lipnja 2007. godine. Ovo Izvješće obuhvaća aktivnosti i mjere koje je Hrvatska poduzela s ciljem ispunjavanja obveza koje proizlaze iz Pregovaračkog stajališta Republike Hrvatske i Zajedničkog stajališta Europske unije za poglavlje 10., uključujući utvrđena mjerila za zatvaranje pregovora u ovom poglavlju.

I. ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

I.a. Usklađivanje zakonodavstva

Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08) (u daljnjem tekstu ZEK) na snazi je od 1. srpnja 2008. godine. On je u potpunosti usklađen sa sljedećim propisima EU:

- (1) Direktivom 2002/19/EZ o pristupu i međupovezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu);
- (2) Direktivom 2002/20/EZ o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju);
- (3) Direktivom 2002/21/EZ o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva);
- (4) Direktivom 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnim uslugama);
- (5) Direktivom 2002/58/EZ o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama);
- (6) Direktivom 2002/77/EZ o tržišnom natjecanju na tržištima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga;
- (7) Direktivom 2006/24/EZ o zadržavanju podataka dobivenih ili obrađenih u vezi s pružanjem javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga ili javnih komunikacijskih mreža te o dopuni Direktive 2002/58/EZ;
- (8) Odlukom 676/2002/EZ o regulatornom okviru politike radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru);
- (9) Uredbom (EZ) br. 2887/2000 o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji.

Specifična pitanja obuhvaćena ZEK-om opisana su u nastavku teksta.

Prema članku 131. ZEK-a, Hrvatska agencija za telekomunikacije i Vijeće za poštanske usluge spojili su se i nastavili djelovati kao Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (u daljnjem tekstu: HAKOM).

Potpuna funkcionalna neovisnost HAKOM-a osigurana je člankom 18. stavkom 4. ZEK-a, kojim se propisuje da se na odluke HAKOM-a ne primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku u dijelu koji se odnosi na poništavanje, ukidanje te izvanredno ukidanje i proglašavanje rješenja ništavim. Prema članku 18. stavku 3. ZEK-a, pravna zaštita od odluka HAKOM-a i dalje je osigurana pravom pokretanja upravnog spora pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Regulatorne obveze za operatore sa značajnom tržišnom snagom te njihovo određivanje uređeni su poglavljem VIII. ZEK-a.

Prema članku 52., prije određivanja obveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom, HAKOM je obvezan utvrditi mjerodavna tržišta i provesti analizu tih tržišta, koja se sastoji od određivanja mjerodavnih tržišta i procjene postojanja jednog ili više operatora sa značajnom tržišnom snagom. Po završetku analize mjerodavnih tržišta, ako se utvrdi nedostatna djelotvornost tržišnog natjecanja na analiziranom mjerodavnom tržištu, HAKOM određuje obveze operatorima sa značajnom tržišnom snagom ili, ako se pak utvrdi postojanje djelotvornog tržišnog natjecanja na analiziranom mjerodavnom tržištu, ukida sve obveze određene operatorima. Taj se postupak provodi redovito, a najmanje svake tri godine.

U provedbi tih postupaka HAKOM je obvezan voditi računa o primjeni Preporuke Komisije o mjerodavnim tržištima podložnima prethodnoj regulaciji i Smjernicama Komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage. U postupku analize tržišta HAKOM će, prema potrebi, surađivati s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Prema članku 128. stavku 1. ZEK-a, danom stupanja na snagu ZEK-a HAKOM će po službenoj dužnosti započeti provedbu gore navedenih postupaka. Da bi se osigurala djelotvorna konkurentnost na tržištu, člankom 128. stavkom 2. propisano je da sve regulatorne obveze koje su određene ili propisane operatorima sa značajnom tržišnom snagom, a koje su se primjenjivale do stupanja na snagu ZEK-a, ostaju na snazi i primjenjuju se sve dok HAKOM ne završi postupke iz članka 128. stavka 1. te odredi, izmijeni ili ukine regulatorne obveze u skladu sa ZEK-om.

Pružanje univerzalnih usluga uređeno je poglavljem VI. ZEK-a, dok je obvezni prijenos jednog ili više radijskih i/ili televizijskih programa propisan člankom 97. istog zakona. U Prilogu I. navedene su detaljne informacije o određivanju operatora univerzalnih usluga, izračunu troškova pružanja i financiranju univerzalnih usluga te o obvezi prijenosa programa.

Prema članku 123. stavku 1. ZEK-a, Ugovor o koncesiji za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži, koji su sklopili Vlada Republike Hrvatske i društvo HT – Hrvatske telekomunikacije d.d., uključujući sve njegove naknadne izmjene i dopune,

prestao je važiti danom stupanja na snagu ZEK-a. Važeći pravni okvir ne sadrži niti jedan pravni instrument kojim se jamče isključiva prava operatorima ili pak sprječava ulazak na tržište novim operatorima.

Gradnja, održavanje, razvoj i korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture su, prema članku 3. ZEK-a od nacionalnog interesa, dok je člankom 25, stavkom 3 istog Zakona propisana obveza njenog planiranja u dokumentima prostornog uređenja na način da se ne ograničuje njen razvoj. U cilju osiguravanja pune provedbe ZEK-a, nadležna tijela započela su s revizijom lokalnih prostornih planova, temeljem zahtjeva operatora pokretnih komunikacija, te će utvrditi mjere za provedbu potrebnih izmjena u navedenim planovima. Hrvatska će o tome redovito izvještavati Komisiju. Prvi će izvještaj biti završen najkasnije do početka prosinca 2008. godine.

Obrada osobnih podataka i zaštita privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija uređeni su poglavljem XII. ZEK-a. U Prilogu II. navedene su detaljne informacije o tim pitanjima.

Upravljanje radiofrekvencijskim spektrom uređeno je poglavljem X. ZEK-a. Odredbe o nacionalnoj Tablici namjene radiofrekvencijskog spektra i o planovima dodjele radijskih frekvencija usklađene su s najboljom praksom EU, postupci upravljanja radijskim frekvencijama postali su fleksibilniji i transparentniji a ponovnim uvođenjem opće dozvole, pojednostavljena je uporaba radiofrekvencijskog spektra.

Područje ustrojstva i upravljanja internetom, u smislu informacijske sigurnosti, uređeno je Zakonom o informacijskoj sigurnosti (NN 79/07). U Prilogu III. navedene su detaljne informacije o mjerama, postupcima i nadležnim tijelima propisanim Zakonom o informacijskoj sigurnosti.

I.b. Administrativne sposobnosti

U cilju dodatnog povećanja razine transparentnosti rada HAKOM-a te dostupnosti mjerodavnih informacija javnosti, poduzeto je nekoliko mjera.

Prema članku 22. ZEK-a, prije donošenja regulatorne mjere od znatnijeg utjecaja na mjerodavno tržište, HAKOM je obvezan provesti javnu raspravu da bi se svim zainteresiranim stranama omogućilo davanje mišljenja, primjedaba i prijedloga u vezi s predloženim mjerama.

Redovitim sastancima HAKOM održava visoku razinu komunikacije s korisnicima usluga i operatorima. Internetske stranice HAKOM-a redovito se ažuriraju, a njihov je sadržaj znatno proširen. Trenutačno je u izradi prijevod tih stranica na engleski jezik. Baza podataka HAKOM-a o elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi ažurirana je i dostupna javnosti.

Financijskim planom HAKOM-a za 2009. godinu predviđena su sredstva za nabavu odgovarajuće programske podrške i računalne opreme te za prijevod internetskih stranica HAKOM-a na engleski jezik.

U ožujku 2008. godine završen je projekt CARDS 2004 „*Jačanje kapaciteta Hrvatske agencije za telekomunikacije*“, koji je za cilj imao jačanje administrativne sposobnosti Agencije i pružanje potpore radu nadležnog Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: MMPI) u pripremi Zakona o elektroničkim komunikacijama. Projekt je također poslužio za razvoj odgovarajuće administrativne i organizacijske strukture Agencije, osiguravanje stručnog osposobljavanja, osobito u vezi s računovodstvenim razdvajanjem, troškovnim računovodstvom i upravljanjem podacima, za nadogradnju IT sustava, pružanje pomoći u pripremi podzakonskih propisa te razradu mjera za jačanje konkurentnosti i liberalizacije hrvatskog tržišta elektroničkih komunikacijskih usluga.

Provedba projekta „Jačanje institucionalne i administrativne sposobnosti HAKOM-a“, u okviru prve komponente programa IPA 2007, predviđena je tijekom 2009. godine. Taj će projekt osigurati podršku u dovršetku određivanja mjerodavnih tržišta i operatora sa značajnom tržišnom snagom sukladno u skladu s novim regulatornim okvirom EU-a, pripomoći u pripremi razvojne strategije ljudskih potencijala u smislu osposobljavanja i daljnjeg obrazovanja zaposlenika te zapošljavanja odgovarajućeg osoblja, pružiti potporu pri uvođenju usluga digitalne televizije u Hrvatskoj te i nadogradnji postojećeg sustava za praćenje kontrolu radiofrekvencijskog spektra te opreme za kontrolno-mjerna središta i postaje HAKOM-a.

Hrvatski predstavnici aktivno sudjeluju u radu stručnih tijela EU-a u ovome području.

U Prilogu IV. navedene su detaljne informacije o administrativnom jačanju HAKOM-a i MMPI-a.

II. INFORMACIJSKO DRUŠTVO

II.a. Usklađivanje zakonodavstva

Elektronička trgovina

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 67/08), Hrvatska je prenijela Direktivu 2000/31/EZ o pojedinim pravnim aspektima usluga informacijskog društva, a osobito elektroničke trgovine, na unutarnjem tržištu. Nakon konzultacija s Europskom komisijom, članak 4. Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 173/03, 67/08) bit će dodatno tehnički prilagođen izričaju Dodatka Direktive 2000/31/EZ. Navedene izmjene i dopune bit će usvojene u prvoj polovici 2009. godine te će stupiti na snagu danom pristupanja EU.

Elektronički potpis

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkom potpisu (NN 80/08) ostvarena je potpuna usklađenost s Direktivom 1999/93/EZ o okviru Zajednice za elektroničke potpise.

Uvjetovani pristup

Temeljem Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o pravnoj zaštiti usluga koje se temelje na uvjetovanom pristupu i usluga koje pružaju uvjetovani pristup (NN-MU 4/07), Hrvatska je završila postupak potvrđivanja navedene Konvencije.

II.b. Sudjelovanje u programima Zajednice

Temeljem Zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Programu podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP) Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije (NN-MU 3/08), Hrvatska u potpunosti sudjeluje u CIP-ICT programu od 26. svibnja 2008. godine.

Hrvatska će tijekom 2009. godine pokrenuti formalni postupak za sudjelovanje u programu Sigurnije korištenje interneta 2009. – 2013.

III. AUDIOVIZUALNA POLITIKA

III.a. Zakonodavni okvir

Zakon o elektroničkim medijima

Temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima (NN 79/07 i 32/08) Hrvatska je ostvarila potpunu usklađenost s Direktivom „Televizija bez granica“, Europskom konvencijom o prekograničnoj televiziji i Protokolom o izmjenama Europske konvencije o prekograničnoj televiziji, Preporukom Vijeća Europe (2000) 23 o neovisnosti i funkcijama regulatornih vlasti za područje emitiranja programa elektroničkih medija i Preporukom Vijeća Europe (84)3 o načelima televizijskog oglašavanja.

Posebno, prema članku 25. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima (NN 79/07), administrativne sposobnosti Vijeća za elektroničke medije dodatno su ojačane osnivanjem Agencije za elektroničke medije. Agencija djeluje kao upravno i stručno tijelo Vijeća, poglavito vezano uz nadzor i redovito praćenje provedbe zakonskih odredaba. Temeljem članka 28. navedenog Zakona, proširene su regulatorne ovlasti Vijeća za elektroničke medije. U skladu s člankom 22. navedenog Zakona, Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija iz državnog fonda pretvoren

je u Fond Agencije za elektroničke medije. Pravna zaštita u odnosu na odluke Vijeća osigurana je člankom 30., kojim se jamči mogućnost pokretanja upravnog spora pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Naposljetku, prema članku 28. navedenog Zakona, Vijeće za elektroničke medije ovlašteno je poticati samoregulaciju i koregulaciju u medijima.

Hrvatska radiotelevizija

Hrvatska je dovršila reviziju zakonodavstva u području audiovizualnih medija u dijelu koji se odnosi na regulatornu neovisnost Programskog vijeća Hrvatske radiotelevizije (HRT) i Vijeća za elektroničke medije. U tu je u svrhu u veljači 2008. godine održan stručni okrugli stol u cilju ispitivanja potrebe za izmjenama i dopunama Zakona o HRT-u i Zakona o elektroničkim medijima, vezanih uz ulogu civilnog društva u postupku imenovanja članova pripadnih nadzornih tijela. Sudionici okruglog stola bili su istaknuti hrvatski stručnjaci za medije, predstavnici strukovnih organizacija, glavnih nakladnika elektroničkih medija, Delegacije Europske komisije u Zagrebu, Ureda OEES-a u Zagrebu i ostali. Zaključeno je da je postojeći zakonodavni okvir kojim je uređen postupak imenovanja članova oba vijeća u dostatnoj mjeri zadovoljavajući, budući da je njime osigurana njihova stručna stabilnost i politička neovisnost. Na temelju gore navedenog, izrađen je dokument pod nazivom „Razmatranje uloge civilnog društva u Programskom vijeću HRT-a i Vijeću za elektroničke medije” koji je bio predmetom javne rasprave zaključene u svibnju 2008. godine. Analiza primljenih komentara nije ukazala na potrebu za promjenom zakonodavstva. U Prilogu V. nalaze se detaljne informacije o gore navedenoj javnoj raspravi kao i svi relevantni dokumenti.

Financiranje HRT-a u skladu je s pravilima tržišnog natjecanja EU.

HINA

Hrvatska i nadalje osigurava neovisno funkcioniranje Hrvatske izvještajne novinske agencije (HINA).

Europska konvencija za zaštitu audiovizualne baštine

Temeljem Zakona o potvrđivanju Europske konvencije za zaštitu audiovizualne baštine (NN-MU 5/07) u siječnju 2008. godine, stupila je na snagu Europska konvencija za zaštitu europske audiovizualne baštine.

Odredbe ove Konvencije sadržane su u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97 i 64/00), kojim je propisana obveza prikupljanja, čuvanja i zaštite nacionalnog filmskog materijala (zakonska obveza pohrane). Prema članku 16. navedenog Zakona, proizvođači filmova namijenjenih javnom prikazivanju, bez obzira u kojoj su tehnici filmovi snimljeni, dužni su u prvoj godini prikazivanja filma predati Hrvatskoj kinoteci jednu nekorištenu kopiju svakoga proizvedenog filma s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat i izbor fotografija). Godinu dana nakon

snimanja filma proizvođač je obvezan predati na trajno čuvanje izvorno gradivo snimljenoga filma (originalni negativni slike i tona). Uvoznici filmova također su obvezni po isteku licence filma predati Hrvatskoj kinoteci najbolju kopiju svakog filma uvezenog za javno prikazivanje. Uvoznici videokazeta obvezni su predati Hrvatskoj kinoteci na trajno čuvanje po jednu kopiju svakog uvezenog filma.

Hrvatska kinoteka djeluje kao hrvatski filmski arhiv u sastavu Hrvatskoga državnog arhiva. Dobrovoljna se pohrana filmskog materijala vrlo uspješno potiče te vlasnici privatnih zbirki dobrovoljno dostavljaju filmski materijal Hrvatskoj kinoteci na trajnu pohranu.

Program zaštite i restauracije Nacionalne filmske zbirke sustavno svake godine provodi Hrvatska kinoteka kao nositelj projekta, a program je trenutačno u tijeku.

Program Media 2007

Temeljem Zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice MEDIA 2007 (2007. – 2013.) (NN-MU 3/08), potpisanog u ožujku 2008. godine, Hrvatska punopravno sudjeluje u programu MEDIA 2007 od 26. svibnja 2008. godine. U tu je svrhu uspostavljen MEDIA Desk pri Hrvatskom audiovizualnom centru. Za rad MEDIA Desk-a osigurane su prostorije, oprema i stručno osoblje.

IV. ZAKLJUČAK

Hrvatska je postigla potpunu usklađenost s pravnom stečevinom EU i ostvarila značajan napredak u njezinoj provedbi u područjima elektroničkih komunikacija, usluga informacijskog društva i audiovizualnih medija.

Hrvatsko tržište elektroničkih komunikacija je u potpunosti liberalizirano, te se Hrvatska snažno obvezuje štiti jednaka prava novih operatora na tržištu.

U svrhu dovršavanja podzakonskih propisa i jačanja administrativne sposobnosti regulatornih tijela u području elektroničkih komunikacija, predviđeno je nekoliko projekata koji će se financirati iz EU fondova, kao i iz državnog proračuna.

Hrvatska aktivno sudjeluje u programima Zajednice iz gore navedenih područja.

Hrvatsko zakonodavstvo i politike osiguravaju slobodu medija, jamče neovisnost odgovarajućih regulatornih tijela i štite pluralizam medija. Područje njihove primjene i njihova provedba zadovoljavajući su, što je potvrdila i javnost.

Hrvatska stoga smatra da je ispunila uvjete za privremeno zatvaranje poglavlja 10. Informacijsko društvo i mediji.